

35. Teurastamolaitos¹⁾

Yleistä. Lihantuotos koko maassa v. 1971 oli 252 milj. kg, jossa oli lisäystä edellisestä vuodesta 14.07 %. Tuotoksesta oli naudanlihaa 43.2 %, sianlihaa 52.1 % ja muuta lihaa 4.7 %.

Helsingin kaupungin teurastamolaitoksella teurastettiin kertomusvuonna teuraseläimiä 109 910 kpl, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 7.7 %. Yhteiskilomäärä oli 10 744 392 kg. Vientiin, joka suuntautui Englantiin, Ruotsiin, Länsi-Saksaan, Neuvostoliittoon, Puolaan ja Italiaan, teurastuttivat eri lihalikkeet yhteensä 1 266 503 kg.

Toiminta lihan tukkumyyntihallissa, syväjäädäyttämössä, kalatukkukeskuksessa ja vihannestukkukeskuksessa jatkui vilkkaana.

Vuoden aikana pantiin alulle syväjäädäyttämön putkistojen uusiminen sekä kylmätehon lisäys. Syväjäädäyttämön laajennuksen suunnittelu- ja tutkimustoimintaa jatkettiin. Vihannestukkutorilla suoritettiin laajennus, jonka avulla saatiin 40 uutta myyntipaikkaa.

Pääomamenot olivat n. 529 000 mk.

Teurastamolaitoksen taloudellinen tulos oli tyydyttävä.

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden lopussa 109. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 20, tilapäisiä 2, sopimuspalkalla 36 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 51.

Eläkkeelle siirtyivät esimies Edvin Lindholm I.8., siivooja Irja Partanen I.2. ja apu-työntekijä Johan Hyvönen 31.12.1971.

Yleinen teurastamo

Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin kertomusvuoden kuluessa alempana mainitut määrät eri eläimiä.

Sonneja	13 409
Lehmiä	18 473
Hiehoja ja isoja vasikoita	2 116
Pikkuvasikoita	1 489
Lampaita ja vuohia	4 003
Sikoja yli 50 kg	66 571
Sikoja alle 50 kg	2 385
Hevosia + hirviä	1 464

Yhteensä 109 910

Edellä luetellut ruhot vastasivat 10 744 392 kg lihaa, josta 40.8 % nautakarjan, 0.5 % lampaan, 54.8 % sian ja porsaan sekä 3.9 % hevosen lihaa.

Teurastuksen jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o 1.

Teurastusosastoilla hylättiin v:n 1971 aikana lihaa 52 847 kg ja elimiä 87 287 kg, joten tältä osastolta hylätyn lihan kokonaismäärä oli 140 134 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet tuotiin teurastamolaitokselle maanteitse.

Lihantarkastamo

Lihantarkastamossa tarkastettiin 105 262 kg lihaa. Tarkastukset kohdistuivat allamainittuihin ruholajeihin.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamolaitoksen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Sonneja	13
Lehmiä	289
Hiehoja ja isoja vasikoita	169
Pikkuvasikoita	1 632
Lampaita ja vuohia	255
Sikoja ja porsaita	168
Hevosia	48
Villisikoja	4
Yhteensä	2 578

Tarkastuksen jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o 2.

Lihantarkastamossa hylättiin v:n 1971 aikana lihaa 35 801 kg ja elimiä 3 638 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 39 439 kg.

T u k k u h a l l i

Tukkumyyntihallin käyttö ruholajeittain oli kertomusvuonna seuraava:

Nautoja	57 385
Isoja vasikoita	14 066
Pikku vasikoita	3 436
Lampaita	11 380
Sikoja	91 300
Hevosia + hirviä	1 767
Yhteensä, kpl	179 334
Muuta tavaraa, kg	312 032
Yhteensä, kg	17 144 778

L a b o r a t o r i o

Laboratoriossa tehtiin vuoden kuluessa 270 täydellistä bakteriologista tutkimusta, 1 457 keittokoetta ja pH-määrittystä, 1 613 mikroskooppista ja 69 126 trikinoskooppista tutkimusta. Täydelliseen bakteriologiseen

tutkimukseen otettiin 0.2 % kaikista tarkastetuista ruhoista eli yhteensä 270 ruhoa. Näistä oli 171 teurastamolta ja 99 lihantarkastamolta. Hylätyksi tuli 198 ruhoa, eli 73.3 % tutkimukseen otetuista. Hylkäämisperusteet olivat: bakteeripitoisuus 117, patologisanatomiset syyt 7, vieras haju ja korkea pH-arvo 11, lihan antibioottipitoisuus 15, leukoosi 1 sekä kahden tai useamman edellä mainitun syyn perusteella 47 ruhoa. Ainoastaan keittokoe ja pH-määrittys tehtiin 1 187 ruhosta, joka oli 1.1 % kaikista tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 919 teurastamolta ja 268 lihantarkastamolta. Vieraan hajun ja korkean pH-arvon perusteella hylättiin 185 ruhoa, eli 15.6 % tutkimukseen otetuista. Ilman laboratoriotutkimuksia hylättiin suoraan 532 ruhoa, eli 0.5 % kaikista tarkastetuista ruhoista.

Trikiinien varalta tutkittiin kaikki teuras-tetut ja tarkastetut siat ja porsaas, yhteensä 69 126 ruhoa. Näissä ei todettu trikiinejä. Lisäksi tutkittiin 2 villisikaa, joista toisessa todettiin trikiinejä.

Tuberkuloositutkimuksia tehtiin 1 599 siasta, 6 lehmästä, 1 hiehosta ja 6 sonnista. Mikroskooppisesti haponkestäviä sauvoja todettiin 1 463 näytteessä. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen jatkotutkimuksiin lähetettiin 3 lehmän, 2 sonnien ja 2 sian näytteet, jotka eläinkokeissa osoittautuivat kielteisiksi tuberkuloosin osalta.

Eryityisesti salmonellojen toteamiseksi otettiin näytteet 5 pikkuvasikasta sekä 140 pinta-näytettä teurastamolaitoksen alueella toimivissa lihatukkuliikkeissä. Kaikki näytteet olivat kielteisiä salmonellojen osalta. Täydellisen bakteriologisen tutkimuksen yhteydessä todettiin Salmonella typhimurium 1 pikkuvasikassa.

Antibioottien varalta tutkittiin kaikki täydelliseen bakteriologiseen tutkimukseen otetut 270 eläintä sekä lisäksi keittokokeiden yhteydessä 21 eläintä. Antibiootteja todettiin 11 lehmässä, 3 pikkuvasikassa, 3 siassa ja 1 hevosessa.

Sairasteurastamossa teurastettiin vuoden kuluessa 29 lehmää, 10 sonnia, 2 hiehoa, 3 vasikkaa, 2 pikkivasikkaa, 40 sikaa, 20 por-sasta ja 5 hevosta.

Laboratoriossa suoritti vuoden aikana yksi eläinlääkäri lihantarkastukseen, 22 laboranttioppilasta laboranttitutkintoon sekä yksi triikiiniharjoittelija triikiinitarkastukseen liittyvän harjoittelun.

Teurastamolaitokselta luovutettiin vuoden kuluessa eri tutkimus-, tuotanto- ja opetuslaitoksille näytteitä yhteensä 182 kertaa. Näytteet käsittivät eri eläinten verta, maksoja, munuaisia, pernoja, haimoja, aivoja, kilpirauhasia, sylkirauhasia, sukuelimiä sekä kateenkorvia, käpylisäkkeitä, silmiä, syyliä, sappea, utareita ja suolinkaisia.

Vastaanottaneet laitokset olivat: eläinlääketieteellinen korkeakoulu 43, Valtion seerumlaitos 32, lääketehdas Orion 33, Helsingin yliopiston anatomian, farmakologian, kemian, eläintieteen ja serobakteriologian laitokset 28, Helsingin yliopiston keskussairaala 15, lääketieteellinen tutkimuslaitos Minerva 12, Suomen Punaisen Ristin veripalvelu 10, Medix laboratorio 3 ja Paulig Oy 2 kertaa sekä Valtion eläinlääketieteellinen laitos, Helsingin kaupungin maidontarkastamo, Kivelän sairaala ja Keinosiemennysyhdistys kukin yhden kerran.

Tarkastuseläinlääkäriin toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o 6.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen v. 1971 tulleet lihamäärät kuukausittain käyvät ilmi eripainoksen taulukosta n:o 3.

Syväjäädyttämö

Syväjäädyttämön kaikki pakkastilat olivat vuokrattuina läpi vuoden, samaten ullakot ja osittain myös aulat. Syväjäädyttämön pakkasvarastoihin säilytettäväksi otetut tavaramäärät kuukausittain käyvät ilmi eripainoksen taulukosta n:o 4.

Vihannestukkukeskus

Vihannestukkukeskuksen neuvottelukuntaan kuuluivat kertomusvuonna teurastamolaitoksen lautakunnan valitsemina teurastamolaitoksen toim.joht. Antti Rentola puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana kontt. pääll. Bengt Krook. Ostoasiakkaiden edustajana oli kaupp. I. Fagersten (varalla joht. U. Sorsakivi) ja rva Ethel Luoto (varalla A. Nikkanen). Myyntiasiakkaiden edustajana oli horton. Nils Åström ja puutarh. Jaakko Paananen.

Kalatukkukeskus

Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kalatukkukeskukselle annettujen ilmoitusten mukaan kaikkiaan 8 161 836 kg, josta suolattua kalaa 725 935 kg, tuoretta ja jäädytettyä kalaa 7 425 947 kg ja savustettua kalaa 9 954 kg. Yksityiskohtaiset tiedot kalan tuonnista lähetyspaikkakunnittain ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o 5.

Kalantuonti Helsinkiin kuljetustavan mukaan

Tuoretta ja jäädytettyä kalaa

	kg	kg
vesitse	2 482 910	
autoilla	4 844 512	
rautateitse	98 525	7 425 947

Suolattua kalaa

vesitse	604 800	
autoilla	121 135	725 935

Savustettua kalaa

autoilla		9 954
----------------	--	-------

Yhteensä 8 161 836

Hallinto ja sivutoiminta**Käyttöosasto**

Höyryä ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta yhteensä 25 572 tn 246 109 mk:n hintaan, joten keskihinta oli 9.62 mk/tn. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: teurastusosasto 10 740 tn, syväjäädäyttämö 3 069 tn, vihannestukkukeskus 256 tn, sivutoiminta 10 229 tn ja hallintorakennus 1 278 tn.

Vedenkulutus oli kaikkiaan 294 709 m³ ja jakautui seuraavasti: lämmin vesi 45 563 m³, hallintorakennus 2 492 m³, teurastusosasto 99 658 m³, syväjäädäyttämö 67 269 m³, vihannestukkukeskus 4 983 m³ sekä sivutoiminta 74 744 m³. Veden hinta oli 30.6. asti 45 p/m³ ja 1.7. alkaen 50 p/m³.

Sähkövirtaa ostettiin sähkölaitokselta 10 000 voltin suurjännitteisenä ja muunnettiin se teurastamolaitoksen omilla

muuntoasemilla 380/220 volttiin. Vuoden kuluessa ostettiin sähkövirtaa 4 122 190 kWh 282 733 mk:n hinnasta, joten kWh:n keskihinta oli 6.86 p. Sähkönkulutus jakautui seuraavasti: teurastusosasto 906 882 kWh, syväjäädäyttämö 1 813 763 kWh, sivutoiminta 1 216 046 kWh, vihannestukkukeskus 144 277 kWh ja hallintorakennus 41 222 kWh.

Teurastamon jäähdytysuoneita ja jäätهدasta varten syväjäädäyttämön konehallissa olevat neljä ammoniakikkompressoria kävivät vuoden aikana yhteensä 18 132 t ja oli niiden sähkövirrankulutus yhteensä 554 200 kWh.

Syväjäädäyttämön 19 pakkasvaraston ja 5 jäähdytysuoneen jäähdyttämistä varten oli konehallissa 7 ammoniakikkompressoria, joiden käyntiajat olivat yhteensä 33 617 t. Neljä pakkastunnelia varten olevat 4 ammoniakikkompressoria olivat vuoden aikana käyneet yhteensä 6 770 t. Sähkövirran kulutus syväjäädäyttämön jäähdytyskoneissa oli yhteensä 1 236 200 kWh.

Menojen ja tulojen yhdistelmä

	Menot		Tulot		Tulos	
	Talousarvio	Menot	Talousarvio	Tulot	Talousarvio	Liike
Yleinen teurastamo	2 280 000	2 470 000	2 125 000	2 313 647	- 1 353	- 156 353
Syväjäädäyttämö	1 050 000	1 050 000	1 120 000	1 166 746	+ 46 746	+ 116 746
Vihannestukkukeskus	217 500	217 499	225 000	245 013	+ 20 014	+ 27 514
Kalatukkukeskus	280 000	279 999	227 000	245 784	+ 18 785	- 34 215
Sivutoiminta	493 700	534 699	705 000	658 955	- 87 044	+ 124 256
Yhteensä, mk	4 321 200	4 552 197	4 402 000	4 630 145	- 2 852	+ 77 948

Rahoitustase joulukuun 31 päivänä 1971

<i>Aktiivat:</i>	mk	mk	<i>Passiivat:</i>	mk	mk
Rahat ja pankkisaamiset			Tilivelat		
Kassa	246		Menojäämät	237 119	
Shekkitilit	26 084		Muut tilivelat	73 155	310 274
Postisiirtotili	1 946		Varaukset		
Alitilittäjä	50	28 326	Siirtyneet määrärahat		566 519
Saamiset			Siirtyvät erät		
Tulojäämät	308 282		Ennakkotulot		62 383
Sekalaiset saamiset ...	4 592	312 874	Talletetut vieraat varat		485
Laskennalliset saatavat			Tilikauden voitto		77 948
Nostamattomat siirto-					
määrärahat	566 519				
Kaupungin keskus-					
kassa	109 890	676 409			
	<u>Yhteensä</u>	<u>1 017 609</u>		<u>Yhteensä</u>	<u>1 017 609</u>

Kantaomaisuustase joulukuun 31 päivänä 1971

<i>Vastaavaa:</i>	mk	<i>Vastattavaa:</i>	mk	
Arvopaperit	18 000	Pääomavelka kaupungille	12 875 010	
Irtain käyttöomaisuus	36 690			
Rakennukset ja kiinteät laitteet	9 951 130			
Tonttialueet	2 869 190			
	<u>Yhteensä</u>	<u>12 875 010</u>	<u>Yhteensä</u>	<u>12 875 010</u>